

Motion till riksdagen 2005/06:So534

av **Annelie Enochson (kd)**

Avskaffande av apoteksmonopolet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa apoteksmonopolet.

Motivering

Varför kan man inte köpa huvudvärktabletter eller näsdroppar i livsmedelsbutiken? Den frågan ställer allt fler svenskar. Svaret är läkemedelsmonopol. Sverige är idag ensamt om att ha ett statligt monopol på receptfria läkemedel. Apoteksbolaget har sedan dess grundande för 35 år sedan haft detta monopol.

EG-domstolens dom i Hanner och Bringwell-målet kom i våras och i pressmeddelandet kunde man läsa följande: ”Det svenska detaljhandelsmonopolet för läkemedel strider mot gemenskapsrätten. Det system för urval av läkemedel som tillämpas av det ifrågasatta monopolet, Apoteket, riskerar att missgynna läkemedel från andra medlemsstater i förhållande till handeln med svenska läkemedel.”

Det råder delade meningar om EG-domstolens beslut men faktum är att kraftig kritik riktas mot monopolet samt att det underkänns i nuvarande form.

Man kan tolka det så att regeringen äntligen fick en knuff för att den ska våga skrota det system Sverige delar med Kuba och Nordkorea, nämligen apoteksmonopolet.

Det finns goda skäl att tro att det går att åstadkomma effektivisering och därmed lägre priser genom fri konkurrens på detta område. Dessutom skulle fler svenskar få tillgång till läkemedel på närmare håll än idag, inte minst de som bor i gles- eller landsbygd.

När det gäller handel med receptbelagda läkemedel bör även den kunna bedrivas av annan än Apoteket AB. Detta förutsätter tillstånd till detaljhandel med receptbelagda läkemedel och farmaceututbildad personal tillgänglig under hela öppettiden.

Sverige är idag ett av de europeiska länder som har minst antal apotek per invånare. Apoteken har dessutom internationellt sett mycket korta tider för

Fel! Okänt namn på

öppethållande. Exempelvis kan nämnas att i Sverige finns idag bara ett enda apotek som har öppet dygnet runt. Få apotek och korta öppethållandetider har lett till långa väntetider, vilket är mycket sällsynt i andra EU-länder. Eftersom Apoteket AB inte har några konkurrenter finns det inget incitament att förbättra servicen och korta köerna. Detta drabbar både kunder och personal.

Det är viktigt att komma ihåg att det är få som fortfarande kämpar för det svenska apoteksmonopolet. Regeringens egen utredare Lars Jeding menar i utredningen ”att det är svårt att hitta aktuella motiveringar till ett bibehållande av Apoteksbolagets monopol”. I utredningen kan man hitta flera argument för att avskaffa apoteksmonopolet. Ett av argumenten är att läkemedelsdistributionen kan effektiviseras genom konkurrens och därigenom kan man sänka statens kostnader för läkemedelsförsörjningen. Kostnadsminskningen är emellertid inget huvudargument, menar Jeding. Andra argument för en avmonopolisering är att det skulle medföra dynamiska effekter med en bättre anpassning till kundernas efterfrågan, och farmaceuter kommer att anställas av nya apoteksaktörer och av landstingen och därigenom kommer deras kompetens att utnyttjas bättre. Denna uppfattning delar han inte bara med oss, utan också med resten av Europa och OECD. Även Konkurrensverket har i en rapport klagat på den svaga konkurrensen inom den svenska läkemedelsdistributionen.

Om vi tittar på våra grannländer så kan man se att i Danmark kan vanliga affärer efter ansökan få tillstånd att sälja vissa men inte alla receptfria läkemedel. I Norge fick detaljhandeln i november förra året rätt att sälja receptfria mediciner.

Det är hög tid att apoteksmonopolet avskaffas och därför bör motionen handläggas skyndsamt av innevarande riksmöte.

Stockholm den 30 september 2005

Annelie Enochson (kd)